

2024/397

29.1.2024

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2024/397,

20. oktoober 2023,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 575/2013 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad stressistsenaariumi riskinäitaja arvutamist

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrust (EL) nr 575/2013, mis käsitleb krediitiasutuste suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ja millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 325bk lõike 3 neljandat lõiku,

ning arvestades järgmist:

- (1) Selleks et tagada liidu finantsinstitutsioonidele võrdsed tingimused ja minimeerida regulatiivset arbitraazi, peaksid mittemodelleeritavate riskitegurite tulevase šoki äärmuslike stsenaariumide väljatöötamise meetodikad põhinema Baseli pangajärelevalve komitee poolt 2019. aasta jaanuaris kokku lepitud rahvusvahelistel standarditel (Baseli raamistik) ning neis tuleks võtta arvesse mittemodelleeritavate riskitegurite omavahendite nõuete olulisust. Seepärast tuleks sätestada konkreetsed ja üksikasjalikud meetodid mittemodelleeritavate riskitegurite tulevase šoki äärmuslike stsenaariumide väljatöötamiseks.
- (2) Mittemodelleeritavate riskitegurite tulevaste šokkide kindlaksmääramiseks kättesaadavate andmete kvaliteet ja vaatluste arv võivad eri mittemodelleeritavate riskitegurite puhul märkimisväärselt erineda. Seepärast tuleb tagada, et tulevase šoki äärmuslikud stsenaariumid hõlmaksid mitmesuguseid juhtumeid. Sel põhjusel tuleb ette näha alternatiivsed meetodid, mida finantsinstitutsioonid võivad kasutada sõltuvalt iga mittemodelleeritava riskiteguri kohta kättesaadavate vaatluste kvaliteedist ja arvust. Lisaks peaksid finantsinstitutsioonid kajastama oma arvutustes asjaolu, et kättesaadavate andmete vähesus toob kaasa tulevase šoki äärmuslike stsenaariumide kindlaksmääramiseks kasutatavate hinnangute või väärtuste suurema määramatuse, ning seetõttu tegutsema konservatiivsemalt.
- (3) Arvestades selle täpsust, peaks mittemodelleeritava riskiteguri tulevase šoki äärmusliku stsenaariumi kindlaksmääramise üks meetod seisnema sellise kahju eeldatava puudujäägi näitaja otseses arvutamises, mis tekiks šoki kohaldamisel kõnealuse mittemodelleeritava riskiteguri suhtes vastavalt asjaomasel stressiperioodil varem täheldatud tasemetele. Selline meetod annaks usaldusväärseid tulemusi paraku ainult juhul, kui finantsinstitutsioonil on asjaomase stressiperioodi kohta märkimisväärne hulk andmeid, ning nõuaks iga riskiteguri kohta palju kahjuarvutusi, mis tähendaks suurt arvutuskooormust. Seepärast tuleb näha ette alternatiivne meetod, mille puhul tuleb teha oluliselt vähem kahjuarvutusi ja kohaldada etapiviisilist lähenemisviisi. Selle alternatiivse meetodi kohaselt peaksid finantsinstitutsioonid kõigepealt arvutama mittemodelleeritava riskiteguri puhul täheldatud tootluste oodatava puudujäägi näitaja ja seejärel arvutama kahju, mis vastab selle eeldatava puudujäägi näitaja alusel kindlaks tehtud riskiteguri muutusele. Selline etapiviisiline lähenemisviis peaks hõlmama ka sellist juhtumit, kus mittemodelleeritava riskiteguri vaatluste arv asjaomasel stressiperioodil ei ole täpsete ja usaldusväärsete hinnangute saamiseks piisav. Kuna selline olukord võib tekkida ainult piiratud arvul juhtudel, tuleks nende juhtumite puhul kasutada meetodeid, mida finantsinstitutsioonid on rakendanud muude mittemodelleeritavate riskitegurite puhul, mille kohta neil on rohkem vaatlusi, või võimaluse korral alternatiivset standardmeetodit.

⁽¹⁾ ELT L 176, 27.6.2013, lk 1.

- (4) Baseli raamistikuga on ette nähtud, et mittemodelleeritavate riskitegurite tururiski omavahendite nõuded tuleb kalibreerida stressiperioodiga, mis on sama kõigi mittemodelleeritavate riskitegurite puhul, mis kuuluvad samasse riskitegurite laia kategooriasse. Selleks et määrata kindlaks tulevase šoki äärmuslikud stsenaariumid kõnealuse kindlaksmääratud perioodi andmete põhjal, peaksid finantsinstitutsioonid koguma andmeid mittemodelleeritavate riskitegurite kohta sellel kindlaksmääratud stressiperioodil.
- (5) Selleks et tagada stressistsenaariumi riskinäitajate ühtne arvutamine kõigis liidu finantsinstitutsioonides, tuleb täpsustada, kuidas finantsinstitutsioonid peaksid kindlaks määrama stressiperioodi. Stressiperioodi kindlaksmääramine peaks olema proportsionaalne selle otstarbega ega tohiks eeldada ülemääraseid arvutusi ega spetsiifiliste hinnastusmeetodite rakendamist. 2007.–2008. aasta üleilmne finantskriis tekitas finantsüsteemile ränga stressiolukorra. Seepärast peaks kindlaksmääratav stressiperiood algama vähemalt 1. jaanuaril 2007. Tagamaks, et stressiperiood jääb finantsinstitutsiooni kauplemisportfelli jaoks asjakohaseks, peaksid finantsinstitutsioonid selle stressiperioodi korrapäraselt läbi vaatama. Finantsinstitutsioonide halduskoormuse piiramiseks tuleks siiski ette näha, et sellise läbivaatamise sagedus peab olema vähemalt kord kvartalis, nagu vastaval järelevalvelisel aruandlusel.
- (6) Baseli raamistikuga on ette nähtud, et finantsinstitutsioonid peavad määrama tulevase šoki äärmuslikud stsenaariumid kindlaks oma riskimõõtmismudeli hinnastusmeetodeid kasutades, kuna neid meetodeid kasutatakse järelestimiseks ning kasumi ja kahjumi tekkeallikate määramise testiks. Võib esineda tulevase šoki stsenaariume, mille puhul ei ole nende hinnastusmeetoditega võimalik kindlaks määrata mõnelt finantsinstrumendilt või kaubalt saadavat vastavat kahju. Sellisel juhul peaksid finantsinstitutsioonid tegutsema konservatiivselt ja usaldusväärset ning keskenduma ainult nendele instrumentidele, mida hinnastamise ebaõnnestumine mõjutab. Meetodid, mida finantsinstitutsioon nende juhtumite käsitlemiseks rakendab, ei tohi mingil viisil mõjutada järelestimise tulemusi ega komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2022/2059⁽²⁾ sätestatud kasumi ja kahjumi tekkeallikate määramise nõudeid.
- (7) Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bk lõike 3 teises lõigus on sätestatud, et mittemodelleeritava riskiteguri tururiski omavahendite nõuete tase peab olema sama kõrge kui kõnealuse riskiteguri eeldatava puudujäägi näitaja, millele on osutatud kõnealuse määruse artiklis 325bb, st kahju eeldatav puudujääk 97,5 % usaldusnivoo juures stressiperioodil. Statistilised hinnangufunktsioonid ja parameetrid, mille alusel kõnealune eeldatav puudujäägi näitaja kindlaks määratakse, tuleks seega kehtestada nii, et see usaldusnivoo oleks saavutatud.
- (8) Vastavalt Baseli raamistikule peaks tulevase šoki regulatiivne äärmuslik stsenaarium olema stsenaarium, mis viib maksimaalse kahjuni, mis võib tekkida mittemodelleeritava riskiteguri muutuse tõttu. Seepärast tuleks kindlaks määrata, mida finantsinstitutsioonid peaksid käsutama maksimaalse kahjuna juhtudel, kus maksimaalne kahju ei ole piiratud.
- (9) Selleks et tagada kooskõla Baseli raamistikuga, peaks finantsinstitutsioonidel olema võimalik määrata kindlaks stressistsenaariumi riskinäitaja rohkem kui ühe mittemodelleeritava riskiteguri kohta, kui kõnealused mittemodelleeritavad riskitegurid on osa kõverast või pinnast ja kui need riskitegurid kuuluvad samasse mittemodelleeritavasse rühma, mis on sätestatud komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2022/2060,⁽³⁾ ning tingimusel, et finantsinstitutsioonid on hinnanud nende modelleeritavust vastavalt kõnealuses delegeeritud määruses osutatud standardsele rühmitusviisile. Seepärast peaks finantsinstitutsioonidel olema lubatud arvutada üksainus stressistsenaariumi riskinäitaja rohkem kui ühe mittemodelleeritava riskiteguri puhul üksnes nendel tingimustel.

⁽²⁾ Komisjoni 14. juuni 2022. aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/2059, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 575/2013 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega määratakse kindlaks määruse (EL) nr 575/2013 artiklite 325bf ja 325bg kohaste järelestimise ning kasumi ja kahjumi tekkeallikate määramise nõuete tehnilised üksikasjad (ELT L 276, 26.10.2022, lk 47).

⁽³⁾ Komisjoni 14. juuni 2022. aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/2060, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 575/2013 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega määratakse kindlaks kriteeriumid riskitegurite modelleeritavuse hindamiseks vastavalt sisemudeli meetodile ja kõnealuse hindamise sagedus vastavalt nimetatud määruse artikli 325be lõikele 3 (ELT L 276, 26.10.2022, lk 60).

- (10) Selleks et tagada mittemodelleeritavate riskitegurite omavahendite nõuete kooskõla finantsinstitutsiooni riskiprofiiliga, peaksid finantsinstitutsioonid stressistsenaariumi riskinäitajate koondamisel kajastama neid riske, mida ei ole tulevase šoki äärmusliku stsenaariumi kindlaksmääramisel veel arvesse võetud, sealhulgas mittemodelleeritavate riskitegurite likviidsusperioode. Võrdsete tingimuste tagamiseks tuleks stressistsenaariumi riskinäitajad koondada vastavalt Baseli raamistikus kokku lepitud koondamisvalemile.
- (11) Käesolev määrus põhineb Euroopa Pangandusjärelevalve poolt komisjonile esitatud regulatiivsete tehniliste standardite eelnõul.
- (12) Euroopa Pangandusjärelevalve on korraldanud avalikud konsultatsioonid käesoleva määruse aluseks olevate regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta, analüüsinud võimalikke seonduvaid kulusid ja kasu ning küsinud nõu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1093/2010 (*) artikli 37 kohaselt loodud pangandussektori sidusrühmade kogult,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. PEATÜKK

TULEVASE ŠOKI ÄÄRMUSLIKE STSENAARIUMIDE VÄLJATÖÖTAMINE JA RAKENDAMINE

Artikkel 1

Tulevase šoki äärmuslike stsenaariumide väljatöötamine ja nende rakendamine riskitegurite tasandil

Finantsinstitutsioonid töötavad mittemodelleeritavate riskitegurite tulevase šoki äärmuslikud stsenaariumid välja üht järgmistest meetoditest kohaldades:

- a) artiklis 2 sätestatud otsene meetod, tingimusel et täidetud on kõik järgmised tingimused:
- i) asjaomastel finantsinstitutsioonidel on kriteeriumid, mille alusel kindlaks määrata, kas kasutada punktis a osutatud otsesest meetodit või punktis b osutatud etapiviisilist meetodit, ning need kriteeriumid on ajas järjepidevad;
  - ii) punkti a alapunkti i kohaldamisel dokumenteerivad finantsinstitutsioonid mis tahes ülemineku punktis a osutatud otseselt meetodilt punktis b osutatud etapiviisilisele meetodile ja vastupidi, sealhulgas sellise ülemineku põhjuse;
  - iii) finantsinstitutsioonid määravad sisekontrolli eesmärgil kindlaks tulevase šoki äärmusliku stsenaariumi vastavalt punktis b osutatud etapiviisilisele meetodile iga päev 20 tööpäeva jooksul enne iga kuupäeva, mil esitatakse teave tururiski omavahendite nõuete kohta;
  - iv) kahjude arv artikli 2 lõike 1 punkti a alapunktis iii osutatud kahjude aegreas on 200 või rohkem;
- b) artiklis 3 sätestatud etapiviisiline meetod.

Artikkel 2

Otsene meetod – mittemodelleeritavad riskitegurid

1. Otsese meetodi puhul läbivad finantsinstitutsioonid järgmised etapid järgmises järjekorras:

- a) määravad kindlaks kahjude aegrea järgmiselt:
- i) määravad kooskõlas artikliga 3 kindlaks mittemodelleeritava riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegrea artikli 12 kohaselt kindlaks määratud stressiperioodid;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

- ii) kohaldavad mittemodelleeritava riskiteguri väärtuse suhtes šokke, mis vastavad punkti i kohaselt kindlaks määratud kümne tööpäeva tootluste aegreas sisalduvatele tootlustele;
  - iii) määravad kindlaks kahjude aegrea, arvutades kahjud, mis tekiks, kui mittemodelleeritava riskiteguri väärtused oleksid punkti ii kohaselt saadud väärtused;
- b) arvutavad punkti a kohaselt saadud kahjude aegrea puhul vastavalt artikli 11 lõikele 2 parempoolse ääreala eeldatava puudujäägi hinnangu.
2. Esimeses lõigus sätestatud protsessi lõpus käsitatakse lõike 1 punktis b osutatud hinnanguga võrdse kahjuni viivat šokki mittemodelleeritava riskiteguri tulevase šoki äärmusliku stsenaariumina.

Artikkel 3

Etapiviisiline meetod – mittemodelleeritavad riskitegurid

1. Etapiviisilise meetodi puhul läbivad finantsinstitutsioonid järgmised etapid järgmises järjekorras:
  - a) määravad kooskõlas artikliga 7 kindlaks mittemodelleeritava riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegrea artikli 12 kohaselt kindlaks määratud stressiperioodil;
  - b) määravad punktis a osutatud kümne tööpäeva tootluste aegrea põhjal kindlaks ülespoole ja allapoole kalibreeritud šoki:
    - i) kasutades artiklis 8 sätestatud ajaloolist meetodit, kui käesoleva lõike punktis a osutatud kümne tööpäeva tootluste aegreas on 200 või rohkem tootlust;
    - ii) kasutades artiklis 9 sätestatud asümmeetrilist sigma meetodit, kui käesoleva lõike punktis a osutatud kümne tööpäeva tootluste aegreas on vähem kui 200 tootlust ja 12 või rohkem tootlust;
    - iii) kasutades artiklis 10 sätestatud alternatiivset meetodit, kui käesoleva lõike punktis a osutatud kümne tööpäeva tootluste aegreas on vähem kui 12 tootlust;
  - c) järgmisesse vahemikku kuuluva iga šoki puhul arvutavad finantsinstitutsioonid kahju, mis tekib kõnealuse šoki kohaldamisel mittemodelleeritava riskiteguri suhtes:

$$\text{vahemik} = \left\{ \frac{4}{5} \times CS_{\text{down}}, CS_{\text{down}}, \frac{4}{5} \times CS_{\text{up}}, CS_{\text{up}} \right\}$$

kus:

- CS_{down} on allapoole kalibreeritud šokk, mis on kindlaks määratud vastavalt punktile b;
- CS_{up} on ülespoole kalibreeritud šokk, mis on kindlaks määratud vastavalt punktile b.

2. Šokk, mis viib lõikes 1 osutatud vahemikku kuuluvate šokkide hulgast suurima kahjuni, on tulevase šoki äärmuslik stsenaarium mittemodelleeritava riskiteguri puhul.

Artikkel 4

Tulevase šoki äärmuslike stsenaariumide väljatöötamine ja rakendamine standardrühma tasandil

Kui finantsinstitutsioonid arvutavad stressistsenaariumi riskinäitaja rohkem kui ühe mittemodelleeritava riskiteguri puhul, määravad nad kooskõlas delegeeritud määrusega (EL) 2022/2060 kindlaks tulevase šoki äärmusliku stsenaariumi mittemodelleeritava standardrühma puhul, kuhu need riskitegurid kuuluvad, kohaldades üht järgmistest meetoditest:

- a) artiklis 5 sätestatud otsene meetod, tingimusel et täidetud on kõik järgmised tingimused:
- i) finantsinstitutsioonid on kindlaks määranud kriteeriumid, mille alusel otsustatakse, kas kasutada artiklis 5 osutatud otsesest meetodit või artiklis 6 osutatud etapiviisilist meetodit, ning need kriteeriumid on ajas järjepidevad;
  - ii) punkti a alapunkti i kohaldamisel dokumenteerivad finantsinstitutsioonid mis tahes ülemineku otseselt meetodilt etapiviisilisele meetodile ja vastupidi, sealhulgas sellise ülemineku põhjuse;
  - iii) lisaks otsese meetodi kasutamisele teevad finantsinstitutsioonid kindlaks tulevase šoki äärmusliku stsenaariumi vastavalt punktis b osutatud etapiviisilisele meetodile iga päev 20 tööpäeva jooksul enne iga kuupäeva, mil esitatakse teave tururiski omavahendite nõuete kohta;
  - iv) kahjude arv artikli 5 lõike 1 punkti a alapunktis iv osutatud kahjude aegreas on 200 või rohkem;
- b) artiklis 6 sätestatud etapiviisiline meetod.

Artikkel 5

Otsene meetod – mittemodelleeritavad standardrühmad

1. Otsese meetodi kohaldamisel mittemodelleeritavatesse standardrühmadesse kuuluvate mittemodelleeritavate riskitegurite suhtes läbivad finantsinstitutsioonid järgmised etapid järgmises järjekorras:

- a) määravad kindlaks kahjude aegrea järgmiselt:
- i) mittemodelleeritavasse rühma kuuluva iga mittemodelleeritava riskiteguri puhul määravad kooskõlas artikliga 7 kindlaks artikli 12 kohaselt kindlaks määratud stressiperioodi kümnele tööpäevale lähima tootluste aegrea;
  - ii) arvavad igast punkti i kohaselt saadud aegreast välja väärtused, mis vastavad kuupäevadele, mil mõnel neist aegridadest ei ole tootlust;
  - iii) mittemodelleeritavasse rühma kuuluva iga mittemodelleeritava riskiteguri puhul kohaldavad nad mittemodelleeritava riskiteguri väärtuse suhtes šokke, mis vastavad punkti ii kohaselt saadud vastavas aegreas olevatele tootlustele;
  - iv) määravad kindlaks kahjude aegrea, arvutades iga kuupäeva puhul, mis vastab punkti iii kohaselt saadud aegrea väärtusele, kahju, mis tekiks juhul, kui mittemodelleeritavasse rühma kuuluvate mittemodelleeritavate riskitegurite väärtused oleksid kõnealuses aegreas selle kuupäeva väärtused;
- b) arvutavad käesoleva lõike punkti a kohaselt saadud kahjude aegrea puhul vastavalt artikli 11 lõikele 2 parempoolse ääreala eeldatava puudujäägi hinnangu.

2. Šokkide stsenaarium, mis viib kahjuni, mis võrdub lõike 1 punkti b kohaselt saadud parempoolse ääreala eeldatava puudujäägi hinnanguga, on tulevase šoki äärmuslik stsenaarium mittemodelleeritava rühma puhul.

Artikkel 6

Etapiviisiline meetod – mittemodelleeritavad standardrühmad

1. Etapiviisilise meetodi kohaldamisel mittemodelleeritavatesse standardrühmadesse kuuluvate mittemodelleeritavate riskitegurite suhtes määravad finantsinstitutsioonid kindlaks tulevase šoki äärmusliku stsenaariumi järgmiste etappidena järgmises järjekorras:

- a) mittemodelleeritavasse standardrühma kuuluva iga mittemodelleeritava riskiteguri puhul määravad kooskõlas artikliga 7 kindlaks artikli 12 kohaselt kindlaks määratud stressiperioodi kümne tööpäeva tootluste aegrea;

- b) mittemodelleeritavasse standardrühma kuuluva iga mittemodelleeritava riskiteguri puhul määravad punktis a osutatud kümne tööpäeva tootluste vastava aegrea põhjal kindlaks ülespoole ja allapoole kalibreeritud šoki:
- i) kasutades artiklis 8 sätestatud ajaloolist meetodit, kui käesoleva lõike punktis a osutatud kõigis kümne tööpäeva tootluste aegridades, mis vastavad mittemodelleeritavasse rühma kuuluvatele mittemodelleeritavatele riskiteguritele, on 200 või rohkem tootlust;
  - ii) kasutades artiklis 9 sätestatud asümmeetrilist sigma meetodit, kui käesoleva lõike punkti b alapunktis i sätestatud tingimus ajaloolise meetodi kasutamiseks ei ole täidetud ja kui käesoleva lõike punktis a osutatud kõigis kümne tööpäeva tootluste aegridades, mis vastavad mittemodelleeritavasse rühma kuuluvatele mittemodelleeritavatele riskiteguritele, on 12 või rohkem tootlust;
  - iii) kasutades artiklis 10 sätestatud alternatiivset meetodit, kui mittemodelleeritavasse standardrühma kuulub vähemalt üks mittemodelleeritav riskitegur, mille puhul on käesoleva lõike punktis a osutatud kümne tööpäeva tootluste aegreas vähem kui 12 tootlust;
- c) arvutavad mõlemad järgmised:
- i) kahju, mis vastab stsenaariumile, kus kooskõlas punktiga b kindlaks määratud vastavat ülespoole kalibreeritud šokki, mis on korrutatud parameetriga β , kohaldatakse mittemodelleeritavasse rühma kuuluva iga riskiteguri suhtes;
  - ii) kahju, mis vastab stsenaariumile, kus kooskõlas punktiga b kindlaks määratud vastavat allapoole kalibreeritud šokki, mis on korrutatud parameetriga β , kohaldatakse mittemodelleeritavasse rühma kuuluva iga riskiteguri suhtes.

Punkti c kohaldamisel korrutavad finantsinstitutsioonid ülespoole ja allapoole kalibreeritud šokke parameetriga β kaks korda, nii et $\beta = 1$ ja $\beta = \frac{1}{2}$.

2. Šokkide stsenaarium, mis annab tulemuseks lõike 1 punkti c kohaselt arvutatud kahjudest suurima kahju, on tulevase šoki äärmuslik stsenaarium mittemodelleeritava standardrühma puhul.

Artikkel 7

Kümne tööpäeva tootluste aegrea kindlaksmääramine

1. Finantsinstitutsioonid määravad kindlaks asjaomase mittemodelleeritava riskiteguriga seotud kümne tööpäeva tootluste aegrea stressiperioodil järgmiste etappidena järgmises järjekorras:

- a) määravad kindlaks mittemodelleeritava riskiteguri vaatluste aegrea stressiperioodil ja lisavad sellesse aegritta tööpäeva kohta ainult ühe vaatluse, mis kajastab tegelikke turuandmeid;
- b) pikendavad punktis a osutatud aegrida, lisades vaatlused, mis on kättesaadavad 20 tööpäeva jooksul pärast stressiperioodi; kui stressistsenaariumi riskinäitaja arvutamise võrdluskuupäev on lühem kui 20 tööpäeva pärast stressiperioodi lõppu, lisavad finantsinstitutsioonid need vaatlused, mis on kättesaadavad alates stressiperioodi lõpust kuni võrdluskuupäevani;
- c) seoses iga kuupäevaga D_t , mille puhul on punktis a osutatud aegreas vaatlus, välja arvatud viimane vaatlus, määravad finantsinstitutsioonid punktis b osutatud pikendatud aegreas vaatlust sisaldavate kuupäevade seast kindlaks D_t järgneva kuupäeva D_{t+1} , mis minimeerib järgmist väärtust:

$$v = \left| \frac{10 \text{ tööpäeva}}{D_t - D_{t+1}} - 1 \right|$$

kus:

— D_t kuupäev, mil punktis a osutatud aegreas on vaatlus, välja arvatud viimane vaatlus;

- $D_{i'}$ on D_i järgnev vaatlusega kuupäev punktis b osutatud pikendatud aegreas;
  - vahe $D_{i'} - D_i$ on väljendatud tööpäevades;
- d) iga kuupäeva D_i kohta, mille puhul on punktist a tulenevas aegreas vaatlus, välja arvatud viimane vaatlus, määravad nad kindlaks vastava kümne tööpäeva tootluse, määrates vastavalt punktile c kindlaks mittemodelleeritava riskiteguri tootluse perioodil vaatluse kuupäevast D_i kuupäevani $D_{i'}$, mis minimeerib väärtust v , ja seejärel skaleerides selle ümber, korrutades tootluse $\sqrt{\frac{10 \text{ tööpäeva}}{D_{i'} - D_i}}$, et saada kümne tööpäeva tootlus.

Kui punkti c kohaldamisel on rohkem kui üks kuupäev, mis minimeerib kõnealust väärtust, on nende hulgas kuupäevaks D_i kõige hilisem kuupäev.

2. Lõike 1 punktis a osutatud aegrida sisaldab vähemalt vaatlusi, mida kasutati määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 325bc osutatud tulevaste šokkide stsenaariumide kalibreerimiseks, kui see riskitegur hinnati eelnevalt vastavalt kõnealuse määruse artiklile 325be modelleeritavaks.

Artikkel 8

Allapoole ja ülespoole kalibreeritud šokk ajaloolise meetodi puhul

1. Ajaloolise meetodi puhul määravad finantsinstitutsioonid mittemodelleeritava riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegrea põhjal allapoole kalibreeritud šoki kindlaks vastavalt järgmisele valemile:

$$\text{allapoole kalibreeritud šokk} = \widehat{\text{ES}}_{\text{left}}(\text{Ret}) \times \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N-1,5}}\right)$$

kus:

- Ret tähistab mittemodelleeritava riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegrida;
- $\widehat{\text{ES}}_{\text{left}}(\text{Ret})$ on artikli 11 lõike 1 kohaselt arvatud aegrea Ret vasakpoolse ääreala eeldatava puudujäägi hinnang;
- N on aegrea Ret tootluste arv.

2. Finantsinstitutsioonid määravad ajaloolise meetodi puhul mittemodelleeritava riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegrea põhjal ülespoole kalibreeritud šoki kindlaks vastavalt järgmisele valemile:

$$\text{ülespoole kalibreeritud šokk} = \widehat{\text{ES}}_{\text{right}}(\text{Ret}) \times \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N-1,5}}\right)$$

kus:

- Ret tähistab mittemodelleeritava riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegrida;
- $\widehat{\text{ES}}_{\text{right}}(\text{Ret})$ on artikli 11 lõike 2 kohaselt arvatud aegrea Ret parempoolse ääreala eeldatava puudujäägi hinnang;
- N on aegrea Ret tootluste arv.

Artikkel 9

Allapoole ja ülespoole kalibreeritud šokk asümmeetrilise sigma meetodi puhul

Asümmeetrilise sigma meetodi puhul määravad finantsinstitutsioonid mittemodelleeritava riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegrea põhjal allapoole ja ülespoole kalibreeritud šoki kindlaks järgmiste etappidena järgmises järjekorras:

- a) määravad kindlaks aegrea tootluste mediaani ja jagavad selles aegreas sisalduvad kümne tööpäeva tootlused kahte järgmisesse alarühma:
- kümne tööpäeva selliste tootluste alarühm, mille väärtus on mediaaniga võrdne või sellest väiksem;
  - kümne tööpäeva selliste tootluste alarühm, mille väärtus on mediaanist suurem;
- b) iga punktis a osutatud alarühma puhul arvutavad nad alarühma kümne tööpäeva tootluste keskmise;
- c) määravad kindlaks allapoole kalibreeritud šoki vastavalt järgmisele valemile:

allapoole kalibreeritud šokk

$$= \left(-\hat{\mu}_{Ret \leq m} + C_{ES} \times \sqrt{\frac{1}{N_{\text{down}} - 1,5} \times \sum_{i=1, Ret_i \leq m}^N (Ret_i - \hat{\mu}_{Ret \leq m})^2} \right) \times \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N_{\text{down}} - 1,5}} \right)$$

kus:

- Ret tähistab mittemodelleeritava riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegrida;
- Ret_i on kümne tööpäeva tootluste aegrea Ret i. tootlus;
- m on kümne tööpäeva tootluste aegrea Ret mediaan;
- $\hat{\mu}_{Ret \leq m}$ tähistab punkti a alapunkti i kohaselt kindlaks määratud alarühma kümne tööpäeva tootluste keskmist, mis on arvutatud vastavalt punktile b;
- N_{down} on punkti a alapunkti i kohaselt kindlaks määratud alarühma kümne tööpäeva tootluste arv;
- N on kümne tööpäeva tootluste aegrea Ret tootluste arv;
- $C_{ES} = 3$;

- d) määravad kindlaks ülespoole kalibreeritud šoki vastavalt järgmisele valemile:

ülespoole kalibreeritud šokk

$$= \left(\hat{\mu}_{Ret > m} + C_{ES} \times \sqrt{\frac{1}{N_{\text{up}} - 1,5} \times \sum_{i=1, Ret_i > m}^N (Ret_i - \hat{\mu}_{Ret > m})^2} \right) \times \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N_{\text{up}} - 1,5}} \right)$$

kus:

- Ret tähistab mittemodelleeritava riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegrida;
- Ret_i on kümne tööpäeva tootluste aegrea Ret i. tootlus;
- m on kümne tööpäeva tootluste aegrea Ret mediaan;
- $\hat{\mu}_{Ret > m}$ tähistab punkti a alapunkti ii kohaselt kindlaks määratud alarühma kümne tööpäeva tootluste keskmist, mis on arvutatud vastavalt punktile b;
- N_{up} on punkti a alapunkti ii kohaselt kindlaks määratud alarühma tootluste arv;
- N on kümne tööpäeva tootluste aegrea Ret tootluste arv;
- $C_{ES} = 3$.

Artikkel 10

Allapoole ja ülespoole kalibreeritud šokk alternatiivse meetodi puhul

1. Alternatiivse meetodi puhul määravad finantsinstitutsioonid mittemodelleeritava riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegrea põhjal allapoole ja ülespoole kalibreeritud šoki kindlaks vastavalt ühele käesolevas artiklis sätestatud meetodikale.

2. Kui mittemodelleeritav riskitegur on võrdne määruse (EL) nr 575/2013 III osa IV jaotise 1a peatüki 3. jao 1. alajaos määratletud ühe riskiteguriga, määravad finantsinstitutsioonid allapoole ja ülespoole kalibreeritud šoki kindlaks järgmiste etappidena järgmises järjekorras:

a) teevad kindlaks kõnealusele riskitegurile vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 III osa IV jaotise 1a. peatükile määratud riskikaalu;

b) korrutavad kõnealuse riskikaalu $1,15 \times \sqrt{\frac{10}{LH}}$.

kus:

— LH on määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 325bd osutatud mittemodelleeritava riskiteguri likviidsusperiood;

c) allapoole ja ülespoole kalibreeritud šokk on punkti b tulemus.

3. Kui mittemodelleeritav riskitegur on punkt kõveral või pinnal ja erineb muudest määruse (EL) nr 575/2013 III osa IV jaotise 1a peatüki 3. jao 1. alajaos määratletud riskiteguritest üksnes lõpptähtajamõõtme poolest, määravad finantsinstitutsioonid allapoole ja ülespoole kalibreeritud šokid kindlaks järgmiste etappidena järgmises järjekorras:

a) määruse (EL) nr 575/2013 III osa IV jaotise 1a peatüki 3. jao 1. alajaos määratletud riskiteguritest, mis erinevad mittemodelleeritavast riskitegurist ainult lõpptähtajamõõtme poolest, teevad nad kindlaks riskiteguri, mis on mittemodelleeritavale riskitegurile lõpptähtajamõõtme poolest kõige lähemal;

b) määravad kindlaks riskikaalu, mis on määruse (EL) nr 575/2013 III osa IV jaotise 1a peatüki kohaselt määratud punkti a kohaselt kindlaks määratud riskitegurile;

c) korrutavad kõnealuse riskikaalu $1,15 \times \sqrt{\frac{10}{LH}}$.

kus:

— LH on määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 325bd osutatud mittemodelleeritava riskiteguri likviidsusperiood;

d) allapoole ja ülespoole kalibreeritud šokk on punkti c tulemus.

4. Kui mittemodelleeritav riskitegur ei vasta lõigetes 2 ja 3 sätestatud tingimustele, määravad finantsinstitutsioonid vastavad allapoole ja ülespoole kalibreeritud šokid kindlaks, valides riskiteguri, mis vastab lõikes 5 sätestatud tingimustele, ja kohaldavad valitud riskiteguri suhtes lõikes 6 sätestatud meetodit.

5. Lõike 4 kohaselt valitud riskitegur peab vastama kõigile järgmistele tingimustele:

a) see kuulub määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 325bd osutatud mittemodelleeritavate riskitegurite samasse laia riskitegurite kategooriasse ja laia riskitegurite alamkategooriasse;

b) see on sama laadi nagu mittemodelleeritav riskitegur;

c) see erineb mittemodelleeritavast riskitegurist selliste omaduste poolest, mis ei too kaasa mittemodelleeritava riskiteguri volatilsuse alahindamist, sealhulgas stressiolukorras;

d) selle kümne tööpäeva tootluste aegrida, millele on osutatud lõike 6 punktis a, sisaldab vähemalt 12 tootlust.

6. Lõikes 4 osutatud meetodi puhul kohaldavad finantsinstitutsioonid järgmisi etappe järgmises järjekorras:

a) valitud riskiteguri puhul määravad finantsinstitutsioonid kooskõlas artikliga 7 kindlaks artikli 12 kohaselt kindlaks määratud stressiperioodi kümne tööpäeva tootluste aegrea;

b) finantsinstitutsioonid määravad valitud riskiteguri allapoole ja ülespoole kalibreeritud šoki kindlaks järgmiselt:

i) kasutades artiklis 8 sätestatud ajaloolist meetodit, kui käesoleva lõike punktis a osutatud valitud riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegreas on 200 või rohkem tootlust;

ii) kasutades artiklis 9 sätestatud asümmeetrilist sigma meetodit, kui käesoleva lõike punktis a osutatud valitud riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegreas on vähem kui 200 tootlust;

c) finantsinstitutsioonid määravad mittemodelleeritava riskiteguri allapoole kalibreeritud šoki kindlaks, korrutades punkti

b kohaselt kindlaks määratud valitud riskiteguri allapoole kalibreeritud šoki $1,35 \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N_{\text{other}}^{\text{down}} - 1,5}} \right)$,

kus:

— $N_{\text{other}}^{\text{down}}$ on üks järgmistest, olenevalt sellest, millist meetodit on kasutatud valitud riskiteguri allapoole kalibreeritud šoki kindlaksmääramiseks vastavalt punktile b:

i) tootluste arv punktis a osutatud valitud riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegreas, kui finantsinstitutsioon kasutas valitud riskiteguri allapoole kalibreeritud šoki kindlaksmääramiseks ajaloolist meetodit;

ii) tootluste arv alarühmas, mis on kindlaks määratud vastavalt artikli 9 lõike 1 punkti a alapunktile i, kui finantsinstitutsioon kasutas valitud riskiteguri allapoole kalibreeritud šoki kindlaksmääramiseks asümmeetrilist sigma meetodit;

d) finantsinstitutsioonid määravad mittemodelleeritava riskiteguri ülespoole kalibreeritud šoki kindlaks, korrutades punkti

b kohaselt kindlaks määratud valitud riskiteguri ülespoole kalibreeritud šoki $1,35 \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N_{\text{other}}^{\text{up}} - 1,5}} \right)$,

kus:

— $N_{\text{other}}^{\text{up}}$ on üks järgmistest, olenevalt sellest, millist meetodit on kasutatud valitud riskiteguri ülespoole kalibreeritud šoki kindlaksmääramiseks vastavalt punktile b:

i) tootluste arv punktis a osutatud valitud riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegreas, kui finantsinstitutsioon kasutas valitud riskiteguri ülespoole kalibreeritud šoki kindlaksmääramiseks ajaloolist meetodit;

ii) tootluste arv alarühmas, mis on kindlaks määratud vastavalt artikli 9 lõike 1 punkti a alapunktile ii, kui finantsinstitutsioon kasutas valitud riskiteguri ülespoole kalibreeritud šoki kindlaksmääramiseks asümmeetrilist sigma meetodit.

7. Kui finantsinstitutsioonid kohaldavad lõikes 4 osutatud meetodit mittemodelleeritava standardrühma kõigi mittemodelleeritavate riskitegurite suhtes, määravad nad erandina lõike 6 punkti b alapunktist i ja punkti b alapunktist ii kindlaks ülespoole ja allapoole šokid kõigi vastavate valitud riskitegurite puhul vastavalt ühele järgmistest:

- kasutades artiklis 8 sätestatud ajaloolist meetodit, kui lõike 6 punktis a osutatud kümne tööpäeva tootluste aegreas on kõigi valitud riskitegurite puhul 200 või rohkem tootlust;
- kasutades artiklis 9 sätestatud asümmeetrilist sigma meetodit, kui käesoleva lõike punktis a osutatud tingimus ajaloolise meetodi kohaldamiseks ei ole täidetud.

Artikkel 11

Eeldatava puudujäägi hinnangud

1. Finantsinstitutsioonid arvutavad aegrea X vasakpoolse ääreala eeldatava puudujäägi hinnangu järgmise valemi kohaselt:

$$\widehat{ES}_{\text{Left}}(X) = \frac{-1}{\alpha \times N} \times \left\{ \sum_{i=1}^{[\alpha \times N]} X_{(i)} + (\alpha \times N - [\alpha \times N]) \times X_{([\alpha \times N] + 1)} \right\}$$

kus:

- N on aegrea vaatluste arv;
- $\alpha = 2,5$ %;
- $[\alpha \times N]$ tähistab korrutise $\alpha \times N$ täisarvulist osa;
- $X_{(i)}$ tähistab aegrea X i. väikseimat vaatlust.

2. Finantsinstitutsioonid arvutavad aegrea X parempoolse ääreala eeldatava puudujäägi hinnangu järgmise valemi kohaselt:

$$\widehat{ES}_{\text{Right}}(X) = \widehat{ES}_{\text{Left}}(-X)$$

kus:

- $\widehat{ES}_{\text{Left}}(-X)$ on lõike 1 kohaselt arvatud aegrea $-X$ vasakpoolse ääreala eeldatava puudujäägi hinnang.

Artikkel 12

Stressiperioodi kindlaksmääramine

1. Finantsinstitutsioonid määravad laia riskitegurite kategooriasse kuuluvate mittemodelleeritavate riskitegurite puhul kindlaks stressiperioodi, määrates kindlaks 12-kuulise vaatlusperioodi, mis maksimeerib vastavalt järgmisele valemile saadud väärtust:

$$\sum_{j \in i} RSS^j$$

kus:

- i tähistab laia riskitegurite kategooriat;
- j on indeks, mis tähistab laia riskitegurite kategooriasse i kuuluvaid mittemodelleeritavaid riskitegureid või mittemodelleeritavaid standardrühmi, mille kohta finantsinstitutsioon arvutab stressistsenaariumi riskinäitaja;

— *RSS* on mittemodelleeritava riskiteguri või mittemodelleeritava standardrühma j ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitaja, mis on arvutatud artikli 16 kohaselt;

2. Erandina lõikest 1 võivad finantsinstitutsioonid määrata kindlaks laia riskitegurite kategooriasse kuuluvate mittemodelleeritavate riskitegurite stressiperioodi, määrates kindlaks 12-kuulise vaatlusperioodi, mis maksimeerib määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bb lõikes 1 osutatud osalise eeldatava puudujäägi näitajat *PES^{RSS,i}*. Kui finantsinstitutsioonid kohaldavad seda erandit, esitavad nad tõendid selle kohta, et kindlaks määratud stressiperiood kajastab tema mittemodelleeritavate riskitegurite finantsstressi perioodi. Finantsinstitutsioonid võtavad arvesse seda, kuidas nende portfelli on avatud laia riskitegurite kategooriasse kuuluvatele mittemodelleeritavatele riskiteguritele.

3. Stressiperioodi kindlaksmääramisel peavad finantsinstitutsioonid kooskõlas pädevate asutuste nõuetega kasutama vaatlusperioodi, mis algab vähemalt alates 1. jaanuarist 2007.

4. Finantsinstitutsioonid vaatavad kindlaksmääratud stressiperioodi läbi vähemalt kord kvartalis.

Artikkel 13

Kahjude arvutamine

1. Finantsinstitutsioonid arvutavad kahju, mis vastab tulevase šoki stsenaariumile, mida kohaldatakse ühe või mitme mittemodelleeritava riskiteguri suhtes, arvutades kahju positsioonide portfelli, mille puhul nad arvutavad tururiski omavahendite nõuded vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 III osa IV jaotise 1b peatükis sätestatud alternatiivsele sisemudeli meetodile, ning mis tekib juhul, kui seda tulevase šoki stsenaariumi kohaldatakse kõnealuse mittemodelleeritava riskiteguri või standardrühma kuuluvate mittemodelleeritavate riskitegurite suhtes, ning kõik muud riskitegurid jäävad samaks.

2. Finantsinstitutsioonid arvutavad kahju, mis vastab tulevase šoki stsenaariumile, mida kohaldatakse ühe või mitme mittemodelleeritava riskiteguri suhtes, kasutades riskimõetmismudelid kasutatavaid hinnastusmeetodeid.

3. Erandina lõikest 2, kui finantsinstitutsioonid ei saa arvutada lõikes 1 osutatud portfelli kuuluva mõne finantsinstrumendi või kauba puhul kahju, mis vastab tulevase šoki stsenaariumile, mida kohaldatakse ühe või mitme mittemodelleeritava riskiteguri suhtes, kasutades oma hinnastusmeetodeid, läbivad nad järgmised etapid järjekorras:

a) teevad kindlaks need finantsinstrumendid või kaubad ning hinnastusarvutuse ebaõnnestumise põhjuse;

b) kasutavad tundlikkusel põhinevaid hinnastusmeetodeid, sealhulgas vähemalt Taylori seeria lähenduste olulisi esimese järgu ja olulisi teise järgu tingimusi, et kajastada kõnealuste finantsinstrumentide või kauba hinna muutust, mis tuleneb mittemodelleeritavate riskitegurite muutustest kõnealuse tulevase šoki stsenaariumi korral.

4. Erandina lõikest 2 võivad finantsinstitutsioonid üksnes stressiperioodi kindlaksmääramiseks vastavalt artikli 12 lõikele 1 arvutada kahju, mis vastab tulevase šoki stsenaariumile, mida kohaldatakse ühe või mitme mittemodelleeritava riskiteguri suhtes, tundlikkusel põhinevaid hinnastusmeetodeid kasutades. Finantsinstitutsioonid tõendavad, et hinnamuutused, mida tundlikkusel põhinevad hinnastusmeetodid ei hõlma, ei muuda finantsinstitutsiooni kindlaks määratud stressiperioodi.

2. peatükk

TULEVASE ŠOKI REGULATIIVNE ÄÄRMUSLIK STSENAARIUM

Artikkel 14

Tulevase šoki regulatiivse äärmusliku stsenaariumi kindlaksmääramine

1. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bk lõike 3 punktis b osutatud tulevase šoki regulatiivne äärmuslik stsenaarium on šokk, mis viib maksimaalse kahjuni, mis võib tekkida mittemodelleeritava riskiteguri muutuse tõttu, kui selline maksimaalne kahju on piiratud.

2. Kui lõikes 1 osutatud maksimaalne kahju ei ole piiratud, määravad finantsinstitutsioonid tulevase šoki regulatiivse äärmusliku stsenaariumi kindlaks järgmiste etappidena järgmises järjekorras:

a) kohaldavad eksperdipõhist meetodit, kasutades kättesaadavat kvalitatiivset ja kvantitatiivset teavet, et teha kindlaks mittemodelleeritava riskiteguri väärtuse muutusest tulenev kahju, mida ei ületata kindlustasemega 99,95 % kümne tööpäeva arvestuses tulevasel finantsstressi perioodil, mis võrdub mittemodelleeritava riskiteguri puhul kindlaks määratud stressiperioodiga. Seda tehes võtavad finantsinstitutsioonid arvesse asümmeetriat ja ekstsessi, mis võivad iseloomustada mittemodelleeritava riskiteguri tootlusi finantsstressi perioodil, ning põhjendavad selle kahju kindlaksmääramisel kasutatud jaotuslikke või statistilisi eeldusi;

b) korrutavad punkti a kohaselt saadud kahju $\sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}}$,

kus:

— $LH_{adj} = \max(20, LH)$, ja kus LH on mittemodelleeritava riskiteguri või mittemodelleeritavasse standardrühma kuuluvate riskitegurite likviidsusperiood, millele on osutatud määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 325bd;

c) määratlevad tulevase šoki regulatiivse äärmusliku stsenaariumi kui punktidest a ja b tuleneva kahjuni viiva šoki.

3. Kui finantsinstitutsioonid arvutavad stressistsenaariumi riskinäitaja rohkem kui ühe mittemodelleeritava riskiteguri kohta, nagu on osutatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bk lõike 3 punktis c, on kõnealuse määruse artikli 325bk lõike 3 punktis b osutatud tulevase šoki regulatiivne äärmuslik stsenaarium selline stsenaarium, mis viib maksimaalse kahjuni, mis võib tekkida kõnealuste mittemodelleeritavate riskitegurite väärtuste muutuse tõttu.

4. Kui finantsinstitutsioonid arvutavad stressistsenaariumi riskinäitaja rohkem kui ühe mittemodelleeritava riskiteguri kohta, nagu on osutatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bk lõike 3 punktis c, ja käesoleva artikli lõikes 3 osutatud maksimaalne kahju ei ole piiratud, määravad finantsinstitutsioonid erandina lõikest 3 tulevase šoki regulatiivse äärmusliku stsenaariumi kindlaks järgmiste etappidena järgmises järjekorras:

a) kohaldavad eksperdipõhist meetodit, kasutades kättesaadavat kvalitatiivset ja kvantitatiivset teavet, et teha kindlaks mittemodelleeritavate riskitegurite väärtuste muutusest tulenev kahju, mida ei ületata kindlustasemega 99,95 % kümne tööpäeva arvestuses tulevasel finantsstressi perioodil, mis võrdub mittemodelleeritavate riskitegurite puhul kindlaks määratud stressiperioodiga. Seda tehes võtavad finantsinstitutsioonid arvesse asümmeetriat ja ekstsessi, mis võivad iseloomustada mittemodelleeritavate riskitegurite tootlusi finantsstressi perioodil, ning põhjendavad selle kahju kindlaksmääramisel kasutatud jaotuslikke või statistilisi eeldusi;

b) korrutatavad punkti a kohaselt saadud kahju $\sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}}$,

kus:

— $LH_{adj} = \max(20, LH)$, ja kus LH on määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bd kohane mittemodelleeritavate riskitegurite likviidsusperiood;

c) määratlevad tulevase šoki regulatiivse äärmusliku stsenaariumi kui punktidest a ja b tuleneva kahjuni viiva stsenaariumi.

3. peatükk

ASJAOLUD, MILLE KORRAL VÕIVAD FINANTSINSTITUTSIOONID ARVUTADA STRESSISTSENAARIUMI RISKINÄITAJA ROHKEM KUI ÜHE MITTEMODELLEERITAVA RISKITEGURI KOHTA

Artikkel 15

Asjaolud, mille korral arvutatakse stressistsenaariumi riskinäitaja rohkem kui ühe mittemodelleeritava riskiteguri kohta

Asjaolud, mille korral võivad finantsinstitutsioonid arvutada stressistsenaariumi riskinäitaja rohkem kui ühe mittemodelleeritava riskiteguri kohta, nagu on osutatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bk lõike 3 punktis c, on järgmised:

- riskitegurid kuuluvad samasse standardrühma, nagu on osutatud delegeeritud määruse (EL) 2022/2060 artikli 5 lõikes 2;
- finantsinstitutsioonid hindasid kõnealuste riskitegurite modelleeritavust, määrates vastavalt delegeeritud määruse (EL) 2022/2060 artikli 4 lõikele 1 kindlaks sellise standardrühma modelleeritavuse, kuhu need riskitegurid kuuluvad.

4. peatükk

STRESSISTSENAARIUMI RISKINÄITAJATE KOONDAMINE

Artikkel 16

Stressistsenaariumi riskinäitajate koondamine

1. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bk lõike 3 punkti d kohaseks stressistsenaariumi riskinäitajate koondamiseks määravad finantsinstitutsioonid iga nende arvutatud stressistsenaariumi riskinäitaja puhul kindlaks vastava ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitaja järgmiselt:

- kui finantsinstitutsioonid määrasid tulevase šoki äärmusliku stsenaariumi kindlaks ühe riskiteguri kohta vastavalt artiklis 3 sätestatud etapiviisilisele meetodile, arvutatakse vastav ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitaja vastavalt järgmisele valemile:

$$RSS = \max\left(0; \sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}} \times SS \times \kappa\right)$$

kus:

- RSS on mittemodelleeritava riskiteguri ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitaja;
- SS on mittemodelleeritava riskiteguri stressistsenaariumi riskinäitaja;

— $LH_{adj} = \max(20, LH)$, ja kus LH on määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bd lõike 1 kohane mittemodelleeritava riskiteguri likviidsusperiood;

— κ on mittemodelleeritava riskiteguri mittelineaarsuskoefitsient, mis on arvutatud vastavalt artiklile 17;

- b) kui finantsinstitutsioonid määrasid stressistsenaariumi riskinäitaja kindlaks rohkem kui ühe riskiteguri kohta, määrates kõnealuseid riskitegureid sisaldava mittemodelleeritava standardrühma kohta kindlaks tulevase šoki äärmusliku stsenaariumi vastavalt artiklis 6 sätestatud etapiviisilisele meetodile, arvutatakse vastav ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitaja vastavalt järgmisele valemile:

$$RSS = \max\left(0; \sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}} \times SS \times \kappa\right)$$

kus:

— RSS on mittemodelleeritava standardrühma ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitaja;

— SS on mittemodelleeritava standardrühma stressistsenaariumi riskinäitaja;

— $LH_{adj} = \max(20, LH)$, ja kus LH on määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bd lõike 1 kohane mittemodelleeritavasse standardrühma kuuluvate riskitegurite likviidsusperiood;

— κ on mittemodelleeritava standardrühma mittelineaarsuskoefitsient, mis on arvutatud vastavalt artiklile 18;

- c) kui finantsinstitutsioonid määrasid tulevase šoki äärmusliku stsenaariumi kindlaks ühe riskiteguri kohta vastavalt artiklis 2 sätestatud otsesele meetodile, arvutatakse vastav ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitaja vastavalt järgmisele valemile:

$$RSS = \max\left(0; \sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}} \times SS \times UCF\right)$$

kus:

— RSS on mittemodelleeritava riskiteguri ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitaja;

— SS on mittemodelleeritava riskiteguri stressistsenaariumi riskinäitaja;

— $LH_{adj} = \max(20, LH)$, ja kus LH on määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bd lõike 1 kohane mittemodelleeritava riskiteguri likviidsusperiood;

— UCF on määramatuse kompenseerimise tegur, mis arvutatakse vastavalt artiklile 20.

- d) kui finantsinstitutsioonid määrasid stressistsenaariumi riskinäitaja kindlaks rohkem kui ühe riskiteguri kohta, määrates kõnealuseid riskitegureid sisaldava mittemodelleeritava rühma kohta kindlaks tulevase šoki äärmusliku stsenaariumi vastavalt artiklis 5 sätestatud otsesele meetodile, arvutatakse vastav ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitaja vastavalt järgmisele valemile:

$$RSS = \max\left(0; \sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}} \times SS \times UCF\right)$$

kus:

— RSS on mittemodelleeritava standardrühma ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitaja;

— SS on mittemodelleeritava standardrühma stressistsenaariumi riskinäitaja;

— $LH_{adj} = \max(20, LH)$, ja kus LH on määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bd lõike 1 kohane mittemodelleeritavasse rühma kuuluvate riskitegurite likviidsusperiood;

— UCF on määramatuse kompenseerimise tegur, mis arvutatakse vastavalt artiklile 20.

- e) kui finantsinstitutsioonid määrasid stressistsenaariumi riskinäitaja kindlaks vastavalt artiklile 14 tulevase šoki regulatiivse äärmusliku stsenaariumi kindlaksmääramise teel, arvutatakse vastav ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitaja vastavalt järgmisele valemile:

$$RSS = \max(0; SS)$$

kus:

- RSS on ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitaja;
- SS on stressistsenaariumi riskinäitaja.

2. Finantsinstitutsioonid koondavad stressistsenaariumi riskinäitajad vastavalt järgmisele valemile:

$$\sqrt{\sum_{k \in ICSR} (RSS^k)^2} + \sqrt{\sum_{l \in EIR} (RSS^l)^2} + \sqrt{(\rho \times \sum_{j \in OR} RSS^j)^2 + (1 - \rho^2) \times \sum_{j \in OR} (RSS^j)^2}$$

kus:

- $ICSR$ tähistab mittemodelleeritavate riskitegurite või mittemodelleeritavate standardrühmade kogumit, mille puhul finantsinstitutsioonid määravad kindlaks stressistsenaariumi riskinäitaja, mis oli vastavalt lõikele 3 liigitatud üksnes idiosünkraatilist krediidimarginaali riski kajastavaks;
- k on indeks, mis tähistab mittemodelleeritavaid riskitegureid või mittemodelleeritavaid standardrühmi, mis kuuluvad $ICSR$;
- EIR tähistab mittemodelleeritavate riskitegurite või mittemodelleeritavate standardrühmade kogumit, mille puhul finantsinstitutsioonid määravad kindlaks stressistsenaariumi riskinäitaja, mis oli vastavalt lõikele 4 liigitatud üksnes idiosünkraatilist aktsiariski kajastavaks;
- l on indeks, mis tähistab mittemodelleeritavaid riskitegureid või mittemodelleeritavaid standardrühmi, mis kuuluvad EIR ;
- OR tähistab mittemodelleeritavat riskitegurit või mittemodelleeritavat standardrühma, mille puhul finantsinstitutsioonid määravad kindlaks stressistsenaariumi riskinäitaja, mis ei olnud vastavalt lõikele 3 liigitatud üksnes idiosünkraatilist krediidimarginaali riski kajastavaks ega vastavalt lõikele 4 liigitatud üksnes idiosünkraatilist aktsiariski kajastavaks;
- j on indeks, mis tähistab mittemodelleeritavaid riskitegureid või mittemodelleeritavaid standardrühmi, mis kuuluvad OR ;
- RSS^k, RSS^l, RSS^j on vastavalt mittemodelleeritavate riskitegurite või mittemodelleeritavate standardrühmade ümberskaleeritud stressistsenaariumi riskinäitajad, mis on arvutatud lõike 1 kohaselt;
- $\rho = 0,6$.

3. Mittemodelleeritavad riskitegurid, mille finantsinstitutsioonid liigitavad üksnes idiosünkraatilist krediidimarginaali riski kajastavaks, peavad vastama kõigile järgmistele tingimustele:

- a) riskiteguri olemus on selline, et see kajastab üksnes idiosünkraatilist krediidimarginaali riski;
- b) riskiteguri väärtus ei sõltu süsteemsetest riskikomponentidest;
- c) riskitegurite vaheline korrelatsioon on väga väike;
- d) finantsinstitutsioonid teevad ja dokumenteerivad statistilised testid, mida kasutatakse punktis c sätestatud tingimuse kontrollimiseks.

4. Mittemodelleeritavad riskitegurid, mille finantsinstitutsioonid liigitavad üksnes idiosünkraatilist aktsiariski kajastavaks, peavad vastama kõigile järgmistele tingimustele:

- a) riskiteguri olemus on selline, et see kajastab üksnes idiosünkraatilist aktsiariski;

- b) riskiteguri väärtus ei sõltu süsteemsetest riskikomponentidest;
- c) riskitegurite vaheline korrelatsioon on väga väike;
- d) finantsinstitutsioonid teevad ja dokumenteerivad statistilised testid, mida kasutatakse punktis c sätestatud tingimuse kontrollimiseks.

Artikkel 17

Mittelineaarsuskoefitsient ühe riskiteguri puhul

Kui stressistsenaariumi riskinäitaja, mille puhul finantsinstitutsioonid määravad kindlaks mittelineaarsuskoefitsiendi, on määratud kindlaks ühe riskiteguri kohta, määratakse selline mittelineaarsuskoefitsient kindlaks järgmiselt:

- a) kui mittemodelleeritava riskiteguri tulevase šoki äärmuslik stsenaarium ei lange kokku artikli 3 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud allapoole kalibreeritud šoki ega ülespoole kalibreeritud šokiga, määravad finantsinstitutsioonid selle mittemodelleeritava riskiteguri puhul $\kappa = 1$;
- b) kui mittemodelleeritava riskiteguri tulevase šoki äärmuslik stsenaarium langeb kokku artikli 3 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud allapoole kalibreeritud šokiga, arvutavad finantsinstitutsioonid mittelineaarsuskoefitsiendi vastavalt järgmisele valemile:

$$\kappa = \min\left(\max\left[\kappa_{min}; 1 + \frac{\text{loss}_{-1} - 2 \times \text{loss}_0 + \text{loss}_{+1}}{2 \times \text{loss}_0} \times (\phi - 1) \times 25\right]; \kappa_{max}\right)$$

kus:

- $\kappa_{min} = 0,9$;
  - $\kappa_{max} = 5$;
  - ϕ on mittemodelleeritava riskiteguri ääreala parameetri hinnang, mis on arvutatud vastavalt artiklile 19;
  - loss_0 on kahju, mis tekib artikli 3 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud allapoole kalibreeritud šoki CS_{down} kohaldamisel mittemodelleeritava riskiteguri suhtes;
  - loss_{-1} on kahju, mis tekib allapoole kalibreeritud šoki $\frac{4}{5} \times CS_{down}$ kohaldamisel mittemodelleeritava riskiteguri suhtes, kus CS_{down} on artikli 3 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud allapoole kalibreeritud šokk;
  - loss_{+1} on kahju, mis tekib allapoole kalibreeritud šoki $\frac{6}{5} \times CS_{down}$ kohaldamisel mittemodelleeritava riskiteguri suhtes, kus CS_{down} on artikli 3 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud allapoole kalibreeritud šokk;
- c) kui mittemodelleeritava riskiteguri tulevase šoki äärmuslik stsenaarium langeb kokku artikli 3 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud ülespoole kalibreeritud šokiga, arvutavad finantsinstitutsioonid mittelineaarsuskoefitsiendi vastavalt järgmisele valemile:

$$\kappa = \min\left(\max\left[\kappa_{min}; 1 + \frac{\text{loss}_{-1} - 2 \times \text{loss}_0 + \text{loss}_{+1}}{2 \times \text{loss}_0} \times (\phi - 1) \times 25\right]; \kappa_{max}\right)$$

kus:

- $\kappa_{min} = 0,9$;
- $\kappa_{max} = 5$;
- ϕ on mittemodelleeritava riskiteguri ääreala parameetri hinnang, mis on arvutatud vastavalt artiklile 19;
- loss_0 on kahju, mis tekib artikli 3 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud ülespoole kalibreeritud šoki CS_{up} kohaldamisel mittemodelleeritava riskiteguri suhtes;

- loss_{-1} on kahju, mis tekib ülespoole kalibreeritud šoki $\frac{4}{5} \times CS_{\text{up}}$ kohaldamisel mittemodelleeritava riskiteguri suhtes, kus CS_{up} on artikli 3 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud ülespoole kalibreeritud šokk;
- loss_{+1} on kahju, mis tekib ülespoole kalibreeritud šoki $\frac{6}{5} \times CS_{\text{up}}$ kohaldamisel mittemodelleeritava riskiteguri suhtes, kus CS_{up} on artikli 3 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud ülespoole kalibreeritud šokk.

Artikkel 18

Mittelineaarsuskoefitsient rühma puhul

Kui stressistsenaariumi riskinäitaja, mille puhul finantsinstitutsioonid määravad kindlaks mittelineaarsuskoefitsiendi, on määratud kindlaks mittemodelleeritava standardrühma kohta, määratakse mittelineaarsuskoefitsient kindlaks järgmiselt:

- a) kui tulevase šoki äärmuslik stsenaarium ei vasta artikli 6 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud stsenaariumile, kui artikli 6 lõike 1 punktis c osutatud parameetri β väärtuseks on määratud 1, määravad finantsinstitutsioonid kõnealuse mittemodelleeritava rühma puhul mittelineaarsuskoefitsiendiks $\kappa = 1$;
- b) kui tulevase šoki äärmuslik stsenaarium on stsenaarium, kus artikli 6 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud vastavat allapoole kalibreeritud šokki kohaldatakse mittemodelleeritavasse rühma kuuluva iga riskiteguri suhtes, arvutavad finantsinstitutsioonid mittelineaarsuskoefitsiendi vastavalt järgmisele valemile:

$$\kappa = \min\left(\max\left[\kappa_{\min}; 1 + \frac{\text{loss}_{-1} - 2 \times \text{loss}_0 + \text{loss}_{+1}}{2 \times \text{loss}_0} \times (\phi_{\text{median}} - 1) \times 25\right]; \kappa_{\max}\right)$$

kus:

- $\kappa_{\min} = 0, 9$;
  - $\kappa_{\max} = 5$;
  - ϕ_{median} on rühma kuuluva iga riskiteguri kohta artikli 19 kohaselt arvutatud ääreala parameetrite hinnangute mediaan;
  - loss_0 on kahju, mis tekib artikli 6 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud vastava allapoole kalibreeritud šoki kohaldamisel mittemodelleeritavasse rühma kuuluva iga riskiteguri suhtes;
  - loss_{-1} on kahju, mis tekib juhul, kui artikli 6 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud vastavat allapoole kalibreeritud šokki, mis on korrutatud $\frac{4}{5}$, kohaldatakse mittemodelleeritavasse rühma kuuluva iga riskiteguri suhtes;
  - loss_{+1} on kahju, mis tekib juhul, kui artikli 6 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud vastavat allapoole kalibreeritud šokki, mis on korrutatud $\frac{6}{5}$, kohaldatakse mittemodelleeritavasse rühma kuuluva iga riskiteguri suhtes;
- c) kui tulevase šoki äärmuslik stsenaarium on stsenaarium, kus artikli 6 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud vastavat ülespoole kalibreeritud šokki kohaldatakse mittemodelleeritavasse rühma kuuluva iga riskiteguri suhtes, arvutavad finantsinstitutsioonid mittelineaarsuskoefitsiendi vastavalt järgmisele valemile:

$$\kappa = \min\left(\max\left[\kappa_{\min}; 1 + \frac{\text{loss}_{-1} - 2 \times \text{loss}_0 + \text{loss}_{+1}}{2 \times \text{loss}_0} \times (\phi_{\text{median}} - 1) \times 25\right]; \kappa_{\max}\right)$$

kus:

- $\kappa_{\min} = 0, 9$;
- $\kappa_{\max} = 5$;

- ϕ_{median} on rühma kuuluva iga riskiteguri kohta artikli 19 kohaselt arvatud ääreala parameetrite hinnangute mediaan;
- loss_0 on kahju, mis tekib artikli 6 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud vastava ülespoole kalibreeritud šoki kohaldamisel mittemodelleeritavasse rühma kuuluva iga riskiteguri suhtes;
- loss_{-1} on kahju, mis tekib juhul, kui artikli 6 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud vastavat ülespoole kalibreeritud šokki, mis on korrutatud $\frac{4}{5}$, kohaldatakse mittemodelleeritavasse rühma kuuluva iga riskiteguri suhtes;
- loss_{+1} on kahju, mis tekib juhul, kui artikli 6 lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud vastavat ülespoole kalibreeritud šokki, mis on korrutatud $\frac{6}{5}$, kohaldatakse mittemodelleeritavasse rühma kuuluva iga riskiteguri suhtes.

Artikkel 19

Ääreala parameetri hinnangu arvutamine

Finantsinstitutsioonid arvutavad asjaomase mittemodelleeritava riskiteguri ääreala parameetri hinnangu järgmiselt:

- a) kui finantsinstitutsioonid kasutasid kõnealuse mittemodelleeritava riskiteguri allapoole ja ülespoole kalibreeritud šoki kindlaksmääramiseks artiklis 8 sätestatud ajaloolist meetodit ning tulevase šoki äärmuslik stsenaarium on allapoole kalibreeritud šokk, arvutavad nad ääreala parameetri hinnangu vastavalt järgmisele valemile:

$$\phi = \frac{1}{\alpha \times N} \times \frac{\sum_{i=1}^{[\alpha \times N]} \text{Ret}_{(i)}^2 + (\alpha \times N - [\alpha \times N]) \times \text{Ret}_{([\alpha \times N] + 1)}^2}{\{\widehat{\text{ES}}_{\text{Left}}(\text{Ret})\}^2}$$

kus:

- $\alpha = 2,5\%$;
  - Ret on artiklis 8 sätestatud ajaloolise meetodi puhul kasutatud mittemodelleeritava riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegrida;
  - $\text{Ret}_{(i)}$ tähistab aegrea Ret i. väikseimat tootlust.
  - $[\alpha \times N]$ tähistab $\alpha \times N$ täisarvulist osa;
  - $\widehat{\text{ES}}_{\text{Left}}(\text{Ret})$ on artikli 11 lõike 1 kohaselt arvatud aegrea Ret vasakpoolse ääreala eeldatava puudujäägi hinnang;
- b) kui finantsinstitutsioonid kasutasid kõnealuse mittemodelleeritava riskiteguri allapoole ja ülespoole kalibreeritud šoki kindlaksmääramiseks artiklis 8 sätestatud ajaloolist meetodit ning tulevase šoki äärmuslik stsenaarium on ülespoole kalibreeritud šokk, arvutavad nad ääreala parameetri hinnangu vastavalt järgmisele valemile:

$$\phi = \frac{1}{\alpha \times N} \times \frac{\sum_{i=1}^{[\alpha \times N]} (-\text{Ret})_{(i)}^2 + (\alpha \times N - [\alpha \times N]) \times (-\text{Ret})_{([\alpha \times N] + 1)}^2}{\{\widehat{\text{ES}}_{\text{Right}}(\text{Ret})\}^2}$$

kus:

- $\alpha = 2,5\%$;
- Ret on artiklis 8 sätestatud ajaloolise meetodi puhul kasutatud mittemodelleeritava riskiteguri kümne tööpäeva tootluste aegrida;
- $-\text{Ret}_{(i)}$ tähistab aegrea $-\text{Ret}$ i. väikseimat tootlust.
- $[\alpha \times N]$ tähistab $\alpha \times N$ täisarvulist osa;
- $\widehat{\text{ES}}_{\text{Right}}(\text{Ret})$ on artikli 11 lõike 2 kohaselt arvatud aegrea Ret parempoolse ääreala eeldatava puudujäägi hinnang;

c) kõigil muudel juhtudel määravad finantsinstitutsioonid ääreala parameetri hinnanguks $\phi = 1,04$.

Artikkel 20

Määramatuse kompenseerimise teguri arvutamine

1. Kui stressistsenaariumi riskinäitaja, mille puhul finantsinstitutsioonid määravad kindlaks määramatuse kompenseerimise teguri, on määratud kindlaks ühe riskiteguri kohta, võrdub määramatuse kompenseerimise tegur järgmisega:

$$UCF = 0,95 + \frac{1}{\sqrt{N-1,5}}$$

kus:

— N on kahjude arv artikli 2 lõike 1 punkti a alapunktis iii osutatud aegreas, mille alusel on kõnealuse artikli kohaselt kindlaks määratud tulevase šoki äärmuslik stsenaarium mittemodelleeritava riskiteguri kohta.

2. Kui stressistsenaariumi riskinäitaja, mille puhul finantsinstitutsioonid määravad kindlaks määramatuse kompenseerimise teguri, on määratud kindlaks mittemodelleeritava standardrühma kohta, võrdub määramatuse kompenseerimise tegur järgmisega:

$$UCF = 0,95 + \frac{1}{\sqrt{N-1,5}}$$

kus:

— N on kahjude arv artikli 5 lõike 1 punkti a alapunktis iv osutatud aegreas, mille alusel on kõnealuse artikli kohaselt kindlaks määratud tulevase šoki äärmuslik stsenaarium mittemodelleeritava rühma kohta.

5. peatükk

KVALITATIIVSED NÕUDED

Artikkel 21

Kriteeriumide ja meetodite dokumenteerimine

Tulevase šoki äärmuslike stsenaariumide väljatöötamiseks, tulevase šoki regulatiivse äärmusliku stsenaariumi kindlaksmääramiseks ja stressistsenaariumi riskimeetmete koondamiseks peavad määruse (EL) nr 575/2013 artikli 325bi lõike 1 punktis e osutatud sisemised põhimõtted hõlmama dokumente teabe kohta, mida on vaja tõendamaks, et käesoleva määruse kohaselt kohaldatavaid kriteeriume ja meetodeid järgitakse, eelkõige seoses valikute kohaldamise kriteeriumide, tehtud eelduste, tingimuste, erandite kohaldamiseks vajalike sammude ja asjakohasel juhul põhjendustega.

6. peatükk

LÕPPSÄTTED

Artikkel 22

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 20. oktoober 2023

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

_____